A&S advocaten

AANTEKENEN
Gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA ZWOLLE

Citadel 10 A
Postbus 720
3900 AS Veenendaal
T 085 - 48 77 400
F 085 - 48 77 422
E info@aens.nl

www.aens.nl

Tevens per e-mail : raadsgriffie@zwolle.nl , n.hesselink@zwolle.nl

Veenendaal, 30 januari 2024

Kenmerk : D14923
Dossier : Omliggenden HSS Zwolle / Zwolle-Dalfsen
Uw ref. : Hoogspanningsstation Hessenpoort
Betreft : Zienswijze

Geachte dames en heren, leden van de raad,

Hierbij dien ik namens na te noemen cliënten een zienswijze in met betrekking tot de volgende ontwerpbestemmingsplannen die van 20 december 2023 tot en met 30 januari 2024 ter visie zijn gelegd:

a. Door de gemeente Zwolle: Ontwerpbestemmingsplan Buitengebied, Hessenweg Berkummerbroekweg, NL.IMRO.0193.BP23002-0003;
b. Door de gemeente Dalfsen: Chw bestemmingsplan Buitengebied gemeente Dalfsen, 25e herziening, Hoogspanningsmasten, NL.IMRO.0148.BgemDlfshz25-on01;
hierna gezamenlijk ook "ontwerpplan".

advocaten
mr B. Nijman
mr P.H.N. van Spanje
mr M.J.H. van Baalen
mw mr ir J.M.M. Kroon
mr T.A. Timmermans
mw mr ir W. de Jongh
(MfN-registermediator)
mw mr E.I. Koryzna
mw mr M.J. Heuvink
mw mr A.C. Koekkoek

Alle diensten en/of werkzaamheden worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht met A&S Advocaten B.V. te Veenendaal (handelsregister nr. 09 07 01 36, BTW nr. NL.0087.30.660.B01). Daarop zijn algemene voorwaarden van toepassing die zijn gedeponeerd bij de K.v.K. te Arnhem. Deze zijn in te zien op de website. Daarin wordt onder meer de aansprakelijkheid beperkt tot het bedrag waarop de afgesloten beroepsaansprakelijkheidsverzekering aanspraak geeft, vermeerderd met het eigen risico onder die verzekering.

A&S advocaten

Partijen en belanghebbendheid

Deze zienswijze dien ik in namens, in alfabetische volgorde:

1. Landgoed Den Aalshorst B.V., gevestigd Rechterensedijk 5, 7722 HB DALFSEN;
2. Maatschap Melkveebedrijf Hartkamp en haar maten alsook de heer E.H. Hartkamp, gevestigd resp. woonachtig Hessenweg 1, 7722PH Dalfsen;
3. de heer A.J. Schouten, woonachtig Groningerweg 70A, 9321TD Peize.

Cliënten hebben in en nabij het plangebied percelen grond in eigendom en / of in gebruik.

Wat betreft het eigendom binnen het plangebied:

Kadastraal	Eigenaar
DSN01-N-1114	Den Aalshorst
DSN01-N-1115	Den Aalshorst
DSN01-N-1116	Den Aalshorst
DSN01-N-1117	Den Aalshorst
DSN01-N-1506	Den Aalshorst
DSN01-N-1508	Den Aalshorst
DSN01-N-1511	Den Aalshorst
DSN01-N-1513	Den Aalshorst
DSN01-N-1516	Den Aalshorst
DSN01-N-155	Den Aalshorst
DSN01-N-156	Den Aalshorst
ZLK00-X-132	Schouten
ZLK00-X-1060	Den Aalshorst
ZLK00-X-1062	Den Aalshorst
ZLK00-X-1067	Den Aalshorst
ZLK00-X-1068	Den Aalshorst
ZLK00-X-1069	Den Aalshorst
ZLK00-X-1073	Den Aalshorst
ZLK00-X-1074	Den Aalshorst
ZLK00-X-1075	Den Aalshorst
ZLK00-X-131	Hartkamp
ZLK00-X-193	Hartkamp
ZLK00-X-371	Den Aalshorst
ZLK00-X-374	Den Aalshorst
ZLK00-X-375	Den Aalshorst
ZLK00-X-376	Den Aalshorst
ZLK00-X-377	Den Aalshorst
ZLK00-X-378	Den Aalshorst
ZLK00-X-380	Den Aalshorst

Den Aalshorst heeft deze eigendommen grotendeels verpacht aan Hartkamp, die deze percelen agrarisch gebruikt. De niet verpachte percelen zijn bospercelen.

Het betreft hoofdzakelijk agrarisch gebruik. Als het bestemmingsplan zou worden vastgesteld zou dat kunnen leiden tot het beëindigen van het eigenaarschap dan wel het gebruik. In het ontwerpplan is daarmee onvoldoende rekening gehouden.

Om deze redenen (die hierna worden uitgewerkt) hebben cliënten belang bij de (ontwerp)bestemmingsplannen.

Gemeentegrens

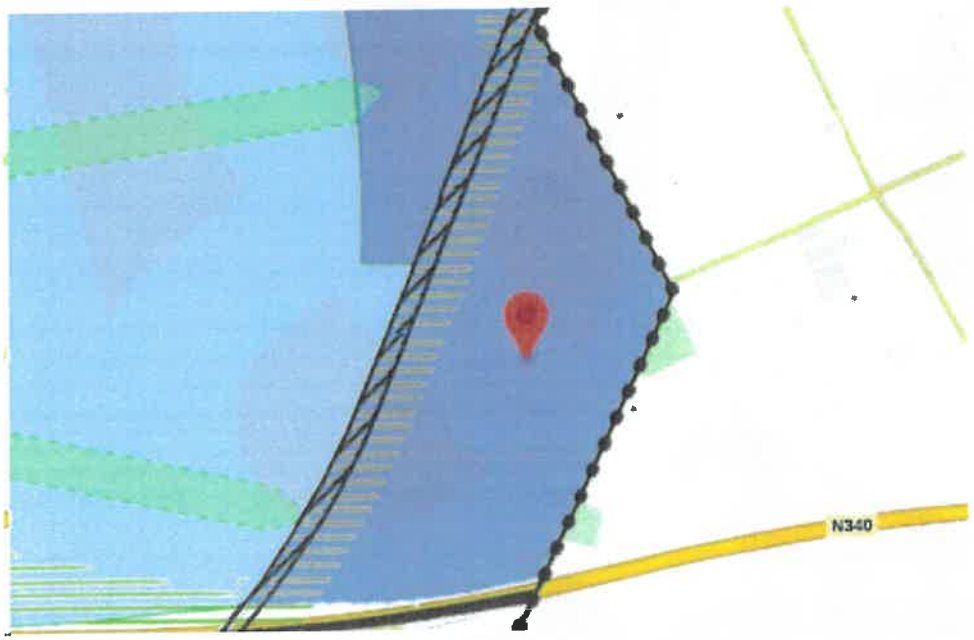
Omdat het plan 'Hoogspanningsstation Hessenpoort' ("HSS") de gemeentegrens tussen Zwolle en Dalfsen overschrijdt dient uw raad zich ook te buigen over het plandeel buiten het grondgebied van uw gemeente.

Deze zienswijze wordt ook bij de andere gemeente ingediend.

Een en ander betekent dat u deze zienswijze niet zelfstandig maar enkel samen met de andere gemeente kunt behandelen.

Ontwikkeling Hessenpoort

De gemeente Zwolle zet in op ontwikkeling en uitbreiding van het bedrijventerrein 'Hessenpoort'. Het ontwerpplangebied (in die gemeente) is uitdrukkelijk onderdeel van de gemeentelijke structuurvisie 'Ons Zwolle van Morgen 2030':

A&S advocaten

"4.7.1 Zwolle ten noorden van de Vecht, inclusief Hessenpoort

Het gebied ten noorden van de Vecht is nu een open agrarisch landschap. Er wordt gewerkt aan voedselproductie en zandwinning voor de bouw (Haerst). Dicht bij de stad ligt het bedrijventerrein Hessenpoort. Hessenpoort gaat zich nog verder ontwikkelen. De komende jaren wordt daar een keuze in gemaakt, gebaseerd op twee zoekrichtingen; noordelijk en oostelijk. In de toekomst is bij Hessenpoort ook een railcontainer terminal denkbaar. Dat vergroot de transport- en overslagmogelijkheden. Kritische voorwaarden voor de uitbreiding van Hessenpoort zijn een goede landschappelijke inpassing, de omgang met natuurwaarden, een klimaatadaptieve benadering, goede bereikbaarheid en het benutten van kansen in de energietransitie. Voor het gebied ten noorden van de Vecht als geheel gaan we met het gebied en omliggende gemeenten werken aan een gebiedsvisie.

Het gebied heeft in de toekomst mogelijk een belangrijke rol om onze ambities te realiseren voor duurzame energie. Grootschalige opwekking van elektriciteit vanuit zon en wind (alleen in het gebied Tolhuislanden) is hier mogelijk. Dat kan alleen als we perspectief bieden voor de agrarische sector, het gebied goed (recreatief) ontsluiten en de biodiversiteit vergroten. Ons doel is deze meervoudige opgave met het gebied aan te pakken."

In het ontwerpplan ziet men hier niets van terug. Het ontwerpplan ademt de sfeer dat initiatiefnemer Tennet een plan maakt en – zonder kritische bejegening door gemeentelijke overheden – uit kan rollen. Cliënten gaan er vanuit dat daarvan echter geen sprake is en dat u als bevoegd gezag het belang van de eigen ingezetenen en bedrijven laat meewegen zodat de structuurvisie doorgang kan vinden.

In par. 2.1 van de toelichting op het ontwerpplan is bovenstaande uitsnede uit de structuurvisie wel, maar de begeleidende tekst niet overgenomen. Volgens het ontwerpplan is de ontwikkeling in overeenstemming met de structuurvisie omdat veilig en betaalbaar stroomtransport nodig is, omdat er nieuwe stations nodig zijn en omdat vanwege bestaande netcongestie en de te verwachten groei van duurzame energieproductie in de omgeving van Hessenpoort en omstreken, het elektriciteitsnet nabij Hessenpoort moet plaatsvinden. Die redenering overtuigt geenszins, het ontwerpplan is juist niet in lijn met de structuurvisie. Ik licht dit toe.

Die toelichting uit van aannames over de ontwikkeling van Hessenpoort en haar omgeving, die niet onderbouwd of uitgewerkt worden. De toelichting is daarom onnavolgbaar. Te denken valt aan de aannames over 'veilig' en 'betaalbaar' stroomtransport.

Zelfs als deze aannames juist zouden blijken te zijn, is niet onderbouwd dat de het elektriciteitsnetwerk nabij de Hessenpoort *"moet"* plaats vinden. In dergelijke stellige uitlatingen herkennen cliënten Tennet-retoriek. Uit niets blijkt dat versterking nabij Hessenpoort plaats moet vinden. En overigens blijkt niet dat die versterking dan in het ontwerpplangebied plaats moet vinden. Dat is juist minder voor de hand liggend, vanwege bijvoorbeeld de in de structuurvisie voorziene railterminal.

Van u als bevoegd gezag mogen cliënten verwachten dat u van dergelijke beweringen onderbouwing verlangt, en deze vervolgens toetst. Een en ander op voor cliënten kenbare wijze, zodat zij daarop kunnen reageren. In het ontwerpplan is daarvan geen sprake, waardoor het een onvolledig ontwerp is dat zich niet voor vaststelling leent.

Na de structuurvisie 'Ons Zwolle van Morgen 2030' zijn over die visie constructieve gesprekken gestart. Die gesprekken zijn niet afgerond. Uit niets blijkt waarom die gesprekken niet hervat zouden hoeven te worden. Tennet heeft weliswaar kennelijk een bepaalde wens, maar die wijkt af van het toekomstbeeld van de gemeente(n) en de grondeigenaren. Uitdrukkelijk zij gewezen op algemene beginselen van behoorlijk bestuur, zoals die over vertrouwen, motiveren en zorgvuldigheid.

MER

Ten onrechte is vooralsnog geen milieueffectrapportage ("MER") opgesteld, en is vooralsnog het standpunt dat volstaan kan worden met een MER-beoordelingsbesluit inhoudende dat een MER niet nodig is.

Het plan beoogt gevolgen binnen en ver buiten het plangebied. De (milieu)effecten die met het project mogelijk worden gemaakt zijn daarom aanzienlijk. Bij het voorbereiden van dat plan, inclusief de bijlage 'Aanmeldingsnotitie Hoogspanningsstation Hessenpoort Zwolle' is dat weliswaar met zoveel woorden benoemd, maar bij de toepassing van de criteria is dat niet in ogenschouw genomen.

Magneetveldzones

Het ontwerpplan gaat niet in op de huidige en toekomstige (maximale) magneetveldzones die kunnen optreden. Er wordt geen aandacht besteed aan het voorzorgsbeleid over magneetveldzones als gevolg van hoogspanningsverbindingen en hoogspanningsstations, dat inhoudt dat gevoelige functies binnen (jaargemiddeld) een magneetveldzone van 0,4 microtesla moeten worden voorkomen. Ook de absolute grens van 100 microtesla wordt niet benoemd.

Zie ook www.rivm.nl/hoogspanningslijnen/magneetvelden.

Het ontwerpplan rept enkel over elektromagnetische velden in het kader van een ProRail-richtlijn (toelichting, par. 3.1.12), hetgeen in het licht van voornoemde problematiek niet voldoet. Al is het maar omdat het ontwerpplan (ook) toeziet op bovengrondse hoogspanningsverbindingen, waarop het voorzorgsbeleid van het Rijk van toepassing is.

Ook de omgevingsdienst IJsselland heeft op magneetveldzones gewezen. De behandeling van die vooroverlegreactie is niet adequaat omdat deze enkel naar de zojuist behandelde ProRail-richtlijn verwijst (toelichting, par. 7.1)

Batterijopslag

In de ontwerpplanregels wordt gebruik als batterij-opslag niet toegestaan. Dat verbod is niet onderbouwd.

Dat verbod sluit overigens niet aan bij het streven van initiatiefnemer Tennet om zo dicht mogelijk bij hoogspanningsstations batterijopslag te realiseren. Tennet afficheert dat streven door te stellen:

> ***"Batterijen op het hoogspanningsnet 2030***
> *Nederland is massaal aan het verduurzamen en elektriciteit wordt steeds meer opgewekt door zonne- en windparken in plaats van aardgas- en kolencentrales. Het systeem is aan het veranderen waarbij het handhaven van de balans tussen vraag en aanbod uitdagender zal worden.*
>
> *Onderdeel van deze transitie is de opkomst van batterijen die hier een belangrijke rol in gaan vervullen. Batterijen kunnen bij teveel elektriciteitsaanbod op een zonnige of winderige dag opladen en als er meer vraag dan aanbod is, op bijvoorbeeld een windstille dag, eerder opgeslagen elektriciteit vrijgeven."*[1]

Tennet ziet in de provincie Overijssel een behoefte aan batterijen ad 200-1000mw. Zie voetnoot 1 en **bijlage 1**.

[1]https://tennet-drupal.s3.eu-central-1.amazonaws.com/default/2023-06/Kaart_provincies_batterijen_120623%20%282%29.pdf

Het is vervolgens aan uw gemeente als bevoegd gezag om dat in te passen. Juist ook vanwege de toekomstvisie inzake Tolhuislanden; de daar beoogde duurzame opwekking van energie kan plaats vinden als voorzien is in batterijopslag, die binnen het plangebied en naast het bestaande HSS kan worden gerealiseerd.

Daarbij is niet bepalend de vraag of Tennet batterij-opslag voorstaat. Uw gemeente heeft de regisserende rol; Tennet niet. Het gaat dus om de vraag of batterij-opslag binnen de gemeentelijke visie ruimtelijk inpasbaar is. Die vraag wordt bevestigend beantwoord.

De gemeente Zwolle is bovendien naar verluidt op zoek naar ruimte voor batterij-opslag. Het plangebied leent zich daarvoor. Dat sluit aan bij wat grondeigenaren in het plangebied voorstaan en dient dus te worden opgenomen in het bestemmingsplan.

Ontwikkeling

De invulling van het plangebied is niet duidelijk. De toelichting, par. 1.2 benoemt een aantal te behouden en te realiseren zaken van het HSS. Echter uit de landschappelijke inpassing blijkt dat er een onderscheid bestaat tussen 'bestaand', 'nieuw' en 'beoogd nieuwe uitbreiding'. Dat onderscheid komt niet terug in de planregels zodat onvoldoende duidelijk is wat Tennet beoogt en wat er (en wanneer) gerealiseerd zou worden.

Daarom is ook onvoldoende duidelijk, ook in het perspectief van Tennet, waarom batterij-opslag niet toegestaan zou kunnen worden.

Koetunnel / boerderij Hartkamp

Cliënt Hartkamp heeft ten zuiden van de N340 (onder meer) het boerderij-erf in eigendom. In en om het plangebied heeft hij pacht- en eigendomsgronden, die hij bereikt via de koetunnel onder de N340. Cliënt Den Aalshorst is aldus ook betrokken bij het gebruik van de koetunnel.

De koetunnel is recent gerealiseerd, namelijk bij het aanleggen van de N340. Bij eventueel verlies van de gronden in het plangebied, worden overige ten noorden van de N340 gelegen percelen mogelijk onbereikbaar via de koetunnel. De koetunnel zou dan voor niets zijn gerealiseerd, terwijl de provincie juist op die tunnel inzette om de bedrijfsvoering en belangen van Hartkamp en Den Aalshorst te behartigen. Dat zou ook een forse vernietiging van kapitaal (belastinggeld !) betekenen.

Het ontwerpplan is niet duidelijk over de toekomstige gebruiksmogelijkheden van de tunnel en, in vervolg daarop, de ten noorden van de N340 gelegen gronden van Den Aalshorst en Hartkamp. Uitgaande van een worst-case-scenario zou men, vanuit het zuiden bezien, aan het einde van de koetunnel niet meer verder kunnen. Daar is immers een groenbestemming geprojecteerd die agrarisch gebruik kan beëindigen.

Dit zou betekenen dat Hartkamp slechts circa 8 hectare overhoudt die geschikt is voor de bedrijfsvoering. Dit kan betekenen dat de bedrijfsvoering moet staken. In de ontwerpstukken is dat niet onderzocht, Hartkamp moet voor het ergste vrezen.

Ook in dit perspectief getuigt het ontwerpplan niet van een goede, maar juist van een verkeerde en inefficiënte, ondoelmatige ruimtelijke ordening.

Bebouwingspercentage

Binnen de enkelbestemming 'bedrijf – nutsvoorziening' geldt een bebouwingspercentage van maximaal 3%. Gelet op de beoogde ontwikkeling en de omvang van de bouwvlakken wekt dit lage percentage enige verbazing. Het ontwerpplan verklaart dit lage percentage niet.

Boscompensatie

Delen van het plangebied zijn kennelijk bestemd voor bos c.q. boscompensatie. Uit het ontwerp is niet te herleiden welk bos waar wordt gecompenseerd. Ik verzoek u om dit toe te lichten door in te gaan op de vragen:

- Precies waar wordt bos gecompenseerd?
- Welke bossen worden hier gecompenseerd? Betreft dit enkel bossen binnen het plangebied, of ook van daarbuiten?
- Waarom kent het ontwerpplan een natuurbestemming? Hoe verhoudt die zich tot de groenbestemming, die voor de beoogde landschappelijke inpassing afdoende zou zijn?

Ondergrondse leiding

In het bestemmingsplan 'Buitengebied Dalfsen' is ter hoogte van hoogspanningsmast ZL-MEE-380-2 in het traject Zwolle - Meeden (achter De Hooislagen 5) een functieaanduiding 'specifieke vorm van leiding – ondergrondse verbinding' bestemd. Die leiding start ter hoogte van die hoogspanningsmast en nader het plangebied en daarmee de grond van cliënten.

In het ontwerpplan wordt aan die ondergrondse leiding dan wel de daartoe vastgestelde functieaanduiding geen aandacht besteed. Ik verzoek u om toe te lichten welke leiding dat betreft en hoe of (en zo ja: hoe) die in het plangebied zou moeten worden geregeld (dit geldt overigens ook indien het bestemmingsplan niet wordt vastgesteld).

De website webkaart.hoogspanningsnet.com vermeldt bij deze mast een en ander over de aanwezige verbindingen in genoemde mast. Klopt die informatie?
Die website vermeldt bij de betreffende 'ondergrondse kabel' onvolledige informatie, daarop kan het ontwerpplan logischerwijs niet zijn gebaseerd.

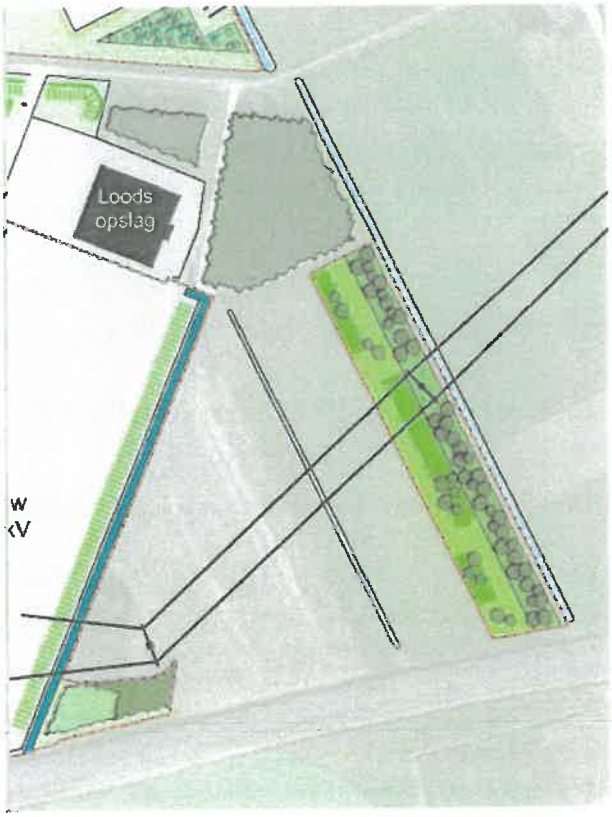
Anterieure overeenkomst
Namens cliënten verzoek ik u om mij toe te sturen de met Tennet gesloten anterieure overeenkomst inclusief zakelijke beschrijving.

Ontsluitingsfunctie Berkummerbroekweg
De Berkummerbroekweg is in het bestemmingsplan 'Buitengebied - Haerst, Tolhuislanden' voorzien van een verkeersbestemming met een dubbelbestemming voor (bovengrondse) hoogspanning. In het ontwerpplan is wel een dubbelbestemming voor hoogspanning weergegeven, maar geen verkeersbestemming. Die dubbelbestemming is als zodanig zichtbaar op www.ruimtelijkeplannen.nl, maar op omgevingswet.overheid.nl / regels op de kaart is sprake van een 'bestemmingsvlak' voor de hoogspanning (dus géén dubbelbestemming).

De ontsluiting van de percelen ten noorden en ten zuiden van de Berkummerbroekweg dient gegarandeerd te worden, via de Berkummerbroekweg.

Ontsluiting agrarisch terrein in ontwerpplan gemeente Dalfsen
De ontsluiting van de in het plandeel van de gemeente Dalfsen gelegen agrarische percelen behoeven nadere aandacht.

Het betreft dit terrein (uitsnede p. 18 landschappelijk inpassingsplan):

Kennelijk is beoogd om dit agrarische terrein te ontsluiten via een ten westen van de 'Loods opslag' nieuw te realiseren pad. Echter omdat dat pad niet in het plangebied is bestemd rijst de vraag wie dat nieuwe pad realiseert en wie dat bekostigt.

Een andere ontsluiting van dit terrein is onmogelijk gemaakt via nieuw te realiseren 'natuur', en 'groen' en een (meer westelijk gelegen) 'nieuwe watergang'. Is dat een bewuste keuze?

Participatie

Het plan wordt niet gedragen in het plangebied en de omgeving. Dat komt mede doordat initiatiefnemer Tennet focust op haar eigen plan. Belangen van anderen zoals cliënten worden hooguit aangehoord, niet gehoord. Dat is geen unicum, het is een landelijke klacht zoals mede blijkt uit het NOS-artikel d.d. 24 januari 2024 'Tennet steeds vaker in de clinch met grondeigenaren' (**bijlage 2**). In het ontwerpplan wordt dit nota bene bevestigd doordat in het kader van 'participatie' blijkens bijlage 18 bij de toelichting volstaan zou kunnen worden met overleg met omwonenden (en dan slechts 2 overlegmomenten).

A&S advocaten

Eigenaren binnen de plangrens worden – anders dan 'omwonenden' - slechts *"geïnformeerd"*, in de bewoordingen van par. 5.2.1 van de toelichting. Van overleg, laat staan van participatie, volgens die tekst geen sprake. Die tekst sluit overigens aan bij de praktijk die cliënten ervaren.

Cliënten menen stellig dat dit niet in lijn is met beginselen van participatie die u als bevoegd gezag als criterium aan zou behoren te leggen.

Voortgang

Indien u aanleiding ziet om het plan door te zetten geldt het volgende. Het ter visie gelegde ontwerpplan is onvoldoende duidelijk en onvoldoende onderbouwd om als ontwerp in de zin van de wet te kunnen spreken. Er zou een nieuw ontwerp ter visie moeten worden gelegd, voorzien van duidelijke toelichting en onderbouwingen, zodat cliënten daarop kunnen reageren.

Slot

Ik verzoek u om een overleg waarbij het voorgaande nader kan worden toegelicht. Kunt u mij daartoe voorzien van een aantal datumvoorstellen?

Hoogachtend,

voor M.J.H. van Baalen

Bijlagen:

1. Artikel Tennet d.d. 21 juni 2023: *"Tennet ziet grote rol voor batterijen voor stabiel elektriciteitsnet 2030"*
2. Artikel NOS d.d. 24 januari 2024: *"Tennet steeds vaker in de clinch met grondeigenaren"*

A&S

1

TenneT ziet grote rol voor batterijen voor stabiel elektriciteitsnet 2030

Om ook in de komende jaren een stabiel systeem te kunnen garanderen neemt de behoefte aan flexibel inzetbaar vermogen in het elektriciteitsnet sterk toe. Batterijen gaan hierin een grote rol spelen volgens TenneT. In 2030 is er naar verwachting 9 GW batterijcapaciteit aangesloten op het hoogspanningsnet. Deze batterijcapaciteit moet effectief worden verdeeld over het land. Dat stelt TenneT in het nieuwste position paper met de titel 'TenneT's position on Battery Energy Storage Systems (BESS)'. Het document geeft marktpartijen en betrokken overheden inzicht in de toepassing van grote batterijen (>70 MW) op het hoogspanningsnet.

BESS gaat een belangrijke rol spelen bij het handhaven van stabiliteit in het elektriciteitsnet, onder andere voor spanningshuishouding, dyamische stabiliteit, regel- en reservevermogen en redispatch). Daarnaast liet het rapport 'Monitoring Leveringszekerheid 2022' in januari al zien dat de leveringszekerheid vanaf 2030 afneemt. In het basisscenario werd de leveringszekerheidsnorm van 4 uur, met een half uur overschreden tot een niveau van 4,5 uur. Zoiets was nog niet eerder voorgekomen.

"Ons energiesysteem is aan het veranderen en bestaat uit steeds meer hernieuwbaar opgewekte elektriciteit. Én steeds minder uit conventionele opwek uit bijvoorbeeld gas en kolen. Het toekomstige systeem wordt hierdoor veel dynamischer en minder regelbaar. In een duurzaam systeem is opslag essentieel. Om in de toekomst dit systeem in balans te houden, vormen batterijen een belangrijke oplossing. Ze kunnen zeer goed omgaan met het dynamische

karakter van hernieuwbare energie doordat ze heel snel kunnen reageren.." – Maarten Abbenhuis, COO TenneT

Een belangrijke oorzaak voor die verandering is dat elektriciteitscentrales in 2030 geen steenkolen meer mogen stoken. De vraag naar flexibel verbruik van elektriciteit stijgt, met name door de aanhoudende groei van energieproductie uit zon en wind. Het aanbod van flexibele vermogens ontwikkelt zich echter vooralsnog minder snel; de groei van waterstofproductie vraagt meer tijd en ook flexibele vraag ('Demand Side Response') is dan nog niet omvangrijk genoeg. Industrieën zijn de afgelopen decennia juist ingericht op verbruik van een constant vermogen, een baseload. Met 9 GW aan batterijen in 2030 kan een groot deel van de behoefte aan flexibiliteit worden gedekt. Om dergelijke vermogens aan batterijen aan te kunnen sluiten en effectief in te kunnen zetten is het cruciaal dat deze op de juiste locatie op het hoogspanningsnet van TenneT worden aangesloten.

Vermogen per provincie

Met een kaart van Nederland geeft TenneT per provincie aan hoeveel opslagcapaciteit er straks nodig is voor systeemstabiliteit. TenneT doet de komende maanden nader onderzoek naar de praktische uitvoerbaarheid om deze maatschappelijke opgave vorm te geven. Het position paper is dus een eerste stap op weg naar grootschalige batterijcapaciteit in het elektriciteitsnet.

Stap voor stap

TenneT kiest er doelbewust voor om nu al helderheid te geven over de mogelijkheden voor grootschalige batterijopslag. Stap voor stap wordt duidelijk waar, wanneer en welke faciliteiten nodig of gewenst zijn. Gemeenten en provincies kunnen daarop, samen met marktpartijen, anticiperen om tijdig de processen voor ruimtelijke ordening en vergunningen te doorlopen. Zodat batterijopslag operationeel ingezet kan worden zodra dat nodig is, om de efficiëntie van het elektriciteitsnet te verbeteren.

BESS Zeer geschikt voor ultrasnelle responstijden

TenneT heeft in de nabije toekomst behoefte aan flexibele capaciteit in het systeem. Het is niet aan de hoogspanningsnetbeheerder, maar aan de markt om oplossingen daarvoor te ontwikkelen. BESS staat in dit position paper centraal omdat het technisch en economisch de meest geschikte optie lijkt. BESS heeft namelijk ultrasnelle responstijden en is daarmee zeer geschikt voor systeemstabiliteitsdiensten

- **Kaart Batterijen op het hoogspanningsnet 2030**pdf · 0.26 MB · Gepubliceerd op 19-6-2023**Downloaden**

Meer informatie

Over Battery Energy Storage Systems (BESS)

Contact

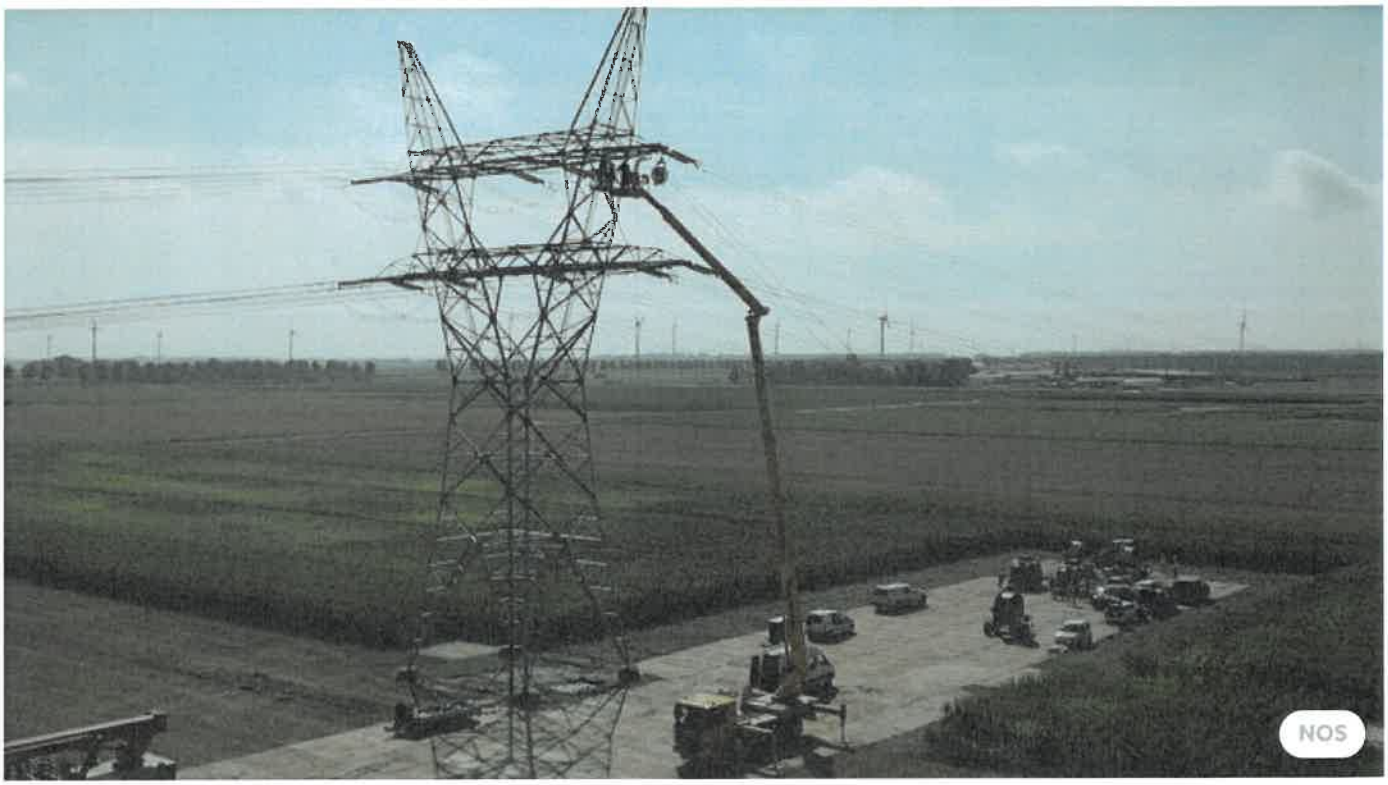
Eefje van Gorp

Woordvoerder
Mediarelaties

Bron: https://www.tennet.eu/nl/nieuws/tennet-ziet-grote-rol-voor-batterijen-voor-stabiel-elektriciteitsnet-2030

A&S

2

Gisteren, 17:00

Netbeheerder Tennet drukt steeds vaker plannen door

Grondeigenaren hebben het geregeld aan de stok met netbeheerder Tennet. Volgens hen is het bedrijf 'arrogant' en 'zo flexibel als een loden deur'. Tennet werkt de komende jaren op honderden plekken in Nederland aan de uitbreiding van het hoogspanningsnet, wat je zou kunnen vergelijken met de snelweg van het elektriciteitsnet.

Maar voor de aanleg moet Tennet door en over land van grondeigenaren zoals waterschappen, boeren en gemeenten. De netbeheerder zegt open

te staan voor overleg, maar betrokken partijen ervaren dat heel anders. Uit cijfers die *Nieuwsuur* opvroeg, blijkt dat Tennet steeds vaker plannen doordrukt zonder overeenstemming met andere partijen.

Duizenden voetbalvelden aan infrastructuur

Opstoppingen op het elektriciteitsnet - zogeheten netcongestie - leiden ertoe dat zonnepanelen, nieuwbouwwijken en nieuwe bedrijven maanden, soms zelfs jarenlang, niet aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Dus moet Nederland de komende tien jaar op de schop, om het huidige elektriciteitsnet meer dan te verdubbelen. "We hebben zo'n zevenhonderd projecten nog uit te voeren", zegt Jorrit de Jong van Tennet. "Dat betekent dat wij duizenden voetbalvelden aan infrastructuur ruimte nodig hebben. Dat is voor kabels, dat is voor hoogspanningsleidingen door de lucht en voor stations."

In Noord-Holland wil Tennet vanwege die netcongestie een 27,5 kilometer lange hoogspanningsleiding aanleggen, door en over het land van honderd landeigenaren. Onder andere door het perceel van melkveehouder Bas de Wildt uit Zuidschermer.

"Onze koeien gaan enorm veel hinder ondervinden van de aanleg van de hoogspanningskabel", zegt hij. De melk die zijn koeien leveren, heeft het zuilvelkeurmerk PlanetProof. Daarvoor moeten zijn koeien jaarlijks een bepaald aantal uren weidegang hebben. Als er op zijn land gegraven wordt, is dat de komende twee jaar nauwelijks meer mogelijk.

> **Het voelt voor mij als een soort wurgcontract.**
>
> — melkveehouder Bas de Wildt

Als Tennet een contract sluit met een grondeigenaar, staan daarin afspraken over het gebruik van de grond, de vergoeding en welke rechten op toekomstige vergoedingen de rechthebbende zal ontvangen. Grondeigenaren die niet meewerken, krijgen bij gedoogplicht geen vergoeding.

Maar zo'n vergoeding vindt De Wildt niet afdoende en ook de arrogante houding van de netbeheerder bevalt hem niet. "Tennet is komen praten en toen heb ik anderhalf jaar niks gehoord totdat ze kwamen met een contract: 'je moet hier even tekenen'."

De Wildt maakt zich ook zorgen over zogenoemde vervolgschade. "Het voelt voor mij als een soort wurgcontract. Stel dat wij ooit een keer graven en de leiding van Tennet raken, dan zijn wij verantwoordelijk voor de schade waarvoor we niet verzekerd zijn. Dat houdt in dat als bijvoorbeeld Tata Steel zonder stroom komt zitten, ik daarvoor verantwoordelijk ben. Dan kan ik hier alles wel verkopen."

Naast boeren maken ook de gemeente Beverwijk, het Hoogheemraadschap, Stichting Landschap Noord-Holland en de provincie bezwaren tegen de manier waarop Tennet te werk gaat.

'Zo flexibel als een loden deur'

De problemen met de aanleg van het hoogspanningsnet spelen overal in Nederland. Tennet startte in Overijssel met de aanleg van een extra hoogspanningsleiding. De leiding moet ook dwars door het landgoed Twickel en daar maakt de Stichting Twickel al langere tijd bezwaar tegen.

Rentmeester Egbert Jaap Mooiweer vindt het onacceptabel dat de ondergrondse leiding ook beschermde natuurgebieden gaat doorsnijden. "Ik heb geprobeerd met Tennet te praten over alternatieve tracés maar de

netbeheerder stelt zich bijzonder star op. Het bedrijf is zo flexibel als een loden deur. Er is eigenlijk geen ruimte voor redelijk overleg."

Volgens woordvoerder De Jong is de ruimte heel schaars. "Wij moeten ook aan onze eigen veiligheidseisen voldoen. We proberen wel altijd te kijken of we dingen kunnen aanpassen."

Daarnaast werkt volgens De Jong het overgrote deel van de grondeigenaren mee. "Maar ik denk dat dat zal afnemen, omdat de opgave groter wordt. En als we die opgave willen volbrengen, zullen we soms inderdaad van dit soort procedures gebruik moeten maken."

Hoe werkt de gedoogverplichting?

Voordat Tennet kan overgaan tot de aanleg van een nieuwe hoogspanningsverbinding, moet een bestemmingsplan worden aangepast. Daar kunnen omwonenden dan op reageren. Als de gemeente het plan goedkeurt en een vergunning afgeeft, moet Tennet met afzonderlijke grondeigenaren afspraken maken over de werkzaamheden. Het bedrijf sluit dan een contract af waarin een vergoeding is opgenomen voor geleden en toekomstige schade.

Omdat niet alle grondeigenaren willen meewerken, zet Tennet steeds vaker een gedoogverplichting in. Na goedkeuring van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat moeten grondeigenaren dan meewerken aan de aanleg van kabels en leidingen. In 2023 kwam het 22 keer tot oplegging van de gedoogplicht, terwijl dat in de voorgaande jaren maar enkele keren voorkwam, blijkt uit cijfers die *Nieuwsuur* opvroeg:

2019: 7 keer

2020: 1 keer

2021: 0 keer

2022: 2 keer

2023: 22 keer

Kabinet komt met miljardenlening voor netbeheerder Tennet

Netbeheerder vreest voor vertraging energietransitie bij rechts kabinet

Nieuwsuur

Binnenland →

Geef ons feedback
Vertel ons wat je van onze site vindt

Tip de redactie
Geef je tips aan ons door

Publieksvoorlichting
Voor vragen en reacties

NOS informatie

Over de NOS

Werken bij de NOS

© NOS 2024